

Verkkotutkintojen termiviidakossa - Riippumatonta opiskelua riippumatossa?

Verkkotutkinto -termiä käytetään kuvaamaan hyvinkin eri tavoin toteutettuja tutkintoja. Hakijoiden ja opiskelijoiden kannalta olisi tärkeää selkeyttää verkkotutkinnon käsitettä ja antaa oikeaa tietoa opintojen toteutustavoista. Lue eAMK:n Digitaalinen opintotarjonta -työryhmän suositukset verkko- ja monimuototutkintojen määrittelyyn.

Syksyllä 2018 perustettiin uusi työryhmä eAMK-hankkeen osioon *Digitaalinen opintotarjonta (Teema 1)*, jonka tarkoituksena on pohtia verkkotutkintojen mallintamista ja verkkotutkintoon tähtäävän ristiinopiskelun mahdollistamista osana hanketta. Työryhmään kuuluu jäseniä kuudesta ammattikorkeakoulusta (Turun AMK, OAMK, Haaga-Helia, XAMK, HAMK, Lapin AMK), ja jäsenet toimivat eri asiantuntijaroleissa verkkotutkintojen parissa omissa korkeakouluissaan.

Käsitteiden kartoitus

Työryhmä aloitti työn kartoittamalla, miten eri ammattikorkeakouluissa käytetään termiä 'verkkotutkinto'. Teimme asiasta kyselyn työryhmässä mukana oleville ammattikorkeakoulujen hakupalveluille, koskien kevään 2019 alemman korkeakoulututkinnon hakukohteita. Hakupalvelut valikoituivat tarkastelukohteeksi, koska työryhmä halusi selvittää, miten verkkotutkinto näyttäytyy markkinoinnissa ja tiedottamisessa opiskelupaikan hakukohteena.

Kyselystä selvisi, että verkkotutkinto -termiä käytetään kuvaamaan hyvinkin eri tavoin toteutettuja tutkintoja, joiden sisällä luonnehditaan verkko-opiskelun ja opetuksen osuuksia myös hyvin eri tavoin. Tarkastelua tehtiin myös Opintopolku.fi -palvelussa, jotta voitiin objektiivisesti katsoa nimikkeitä siten, kun ne näyttävät hakijoille. Työryhmä kävi läpi kartoituksen tulokset ja teki niiden pohjalta verkkotutkinto- ja monimuototutkintojen määrittelylle suositukset.

Haasteellisia ja tarpeellisia termejä

Kartoituksen pohjalta havaittiin hakupalveluissa ja markkinoinnissa käytettävien termien erilaisuus, hajanaisuus ja sisällölliset merkityserot. Useimmiten verkkotutkinnolle vaihtoehtoinen nimike oli 'monimuototutkinto', joka on mahdollista suorittaa työn ohessa ja verkko-opintoina. Osassa korkeakouluista monimuoto-opintoja kuvattiin arkikielessä verkkotutkintoina, ja toisaalta Opintopolku.fi -palvelussa verkkotutkinto esitettiin monimuototutkintona. Kuitenkaan hakupalveluilla tai opintopolussa ei ollut tarkempia tietoja, miten laajoja verkko-osuuksia kyseiseen tutkintoon kuuluu tai miten ne toteutetaan.

Samoin termi 'lähiopetus' nähtiin ongelmalliseksi, koska verkkotutkinnossa se viittaa verkkotapaamisiin, ja toisaalta monimuototutkinnoissa se yleensä viittaa kampuksella tapahtuvaan kontaktiopetukseen. Erityisesti ajasta ja paikasta riippumattomuus (tai riippuvuus) koettiin opetuksen toteutustavan tärkeäksi määritteleväksi tekijäksi. Verkkotutkintojen osalta opiskelijalle on olennainen tieto, onko opiskelu kokonaan ajasta ja paikasta riippumattonta. Työryhmän kartoituksessa kävi ilmi, että ajasta ja paikasta riippumattomuus vaihteli suuresti tutkintojen välillä, ja siksi työryhmä päätti ottaa ajan ja paikan riippumattomuuden käsitteen mukaan verkko-opiskelun toteutustavan määrittelyyn osana verkko- ja monimuototutkintoja.

Yhtenäisiä linjauksia ja uusia kuvauksia

Ylipäättään kartoituksessa kaivattiin selkeää yhtenäistä linjausta siihen, miten verkko-opiskeluun liittyviä termejä käytetään ja mitä ne tarkoittavat hakijalle. Myös termit 'päiväopiskelu', 'nopeutettu', '24/7' ja 'virtuaalinen', oli käytössä sekalaisesti ja eri asioita merkiten; korkeakoulun omasta brändäyslinjasta tai vakiintuneista käytänteistä johtuen. Erityisesti monimuototutkintoina markkinoitavien tutkintojen verkko-opetusosuuksiin toivottiin tarkennuksia: mitä verkko-opetus ja sen sisältämät opetusmuodot milloinkin tarkoittavat? Nimikkeet päivä- ja monimuoto-opetus koettiin vanhanaikaisina, ja niihin toivottiin uudenlaisia nimikkeitä, jotka kuvaisivat nykyisiä joustavia ja digitaalisia opintopolkuja paremmin. Onko olemassa enää muuta kuin monimuoto-opetusta?

Kartoitustyön pohjalta työryhmä päätyi siihen, että käytettävien käsitteiden määrittely on tehtävä ennen kuin verkkotutkintojen mallinnusta tai ristiinopiskelun tukemista voidaan viedä eteenpäin. Työryhmä asetti työlleen seuraavat tutkimuskysymykset: 1) **Miten verkko- ja monimuototutkinto määritellään?** 2) **Miten verkko-opiskelua kuvataan osana verkko- ja monimuototutkintoa?** Käsittemäärittelyn päätavoite on hakukohteena olevan tutkinnon toteutustavan selkeyttäminen opiskelijalle.

Verkko-opiskelun toteutustapoja verkko- ja monimuototutkinnoissa

Taulukossa 1 esitetään kartoituksen pohjalta koottu analyysi verkko-opiskelun keskeisistä toteutustavoista ja siitä, miten ne eroavat merkitykseltään verkko- ja monimuototutkinnoissa. Taulukossa havainnollistetaan myös, viittaako kyseinen käsite ajasta tai paikasta riippumattomaan opiskeluun. Taulukon 1 jälkeen esitetään työryhmän suositukset verkko- ja monimuototutkintojen määrittelyyn.

Taulukko 1. Verkko- ja monimuototutkintojen yhteydessä usein käytettyjen käsitteiden vertailua. Selitteet: x = toteutuu, (x) = voi toteutua, - =ei toteudu

	Verkkotutkinnot			Monimuototutkinnot		
ajasta riippumaton opiskelumuoto	verkkotapaamiset aikaan sidottuja, muuten ajasta riippumaton			lähi- ja etäopetustilanteet sovitusti, muuten ajasta riippumaton		
paikasta riippumaton opiskelumuoto	opiskelu tapahtuu opiskelijan itse valitsemassa paikassa; verkkoalustat voivat olla sovitusti			sovitut tilat ja verkkoalustat, joissa opetus ja opiskelu tapahtuu; muu opiskelu tapahtuu opiskelijan itse valitsemassa paikassa		
	Verkkotutkinnot	ajasta riippumaton	paikasta riippumaton	Monimuototutkinnot	ajasta riippumaton	paikasta riippumaton
Lähiopetus	reaaliaikaiset verkkotapaamiset sovitulla verkkoalustalla	-	(x)	sovitussa tilassa tapahtuva oppimistilanne	-	-
Etäopiskelu	itsenäinen tai ryhmissä tapahtuva verkkotyöskentely	(x)	x	itsenäinen tai ryhmissä tapahtuva työskentely sovitusti	(x)	x
Verkko-opiskelu	vuorovaikutteinen ohjattu opiskelu verkossa	(x)	x	itsenäinen tai ryhmissä verkossa tapahtuva, ohjattu opiskelu	(x)	x
Itsenäinen opiskelu	verkko-opiskelu, jossa ei ole ryhmätyöskentelyä	x	x	ohjattua itsenäistä opiskelua	x	x
Ohjattu opiskelu	verkko-opiskelu, jossa opettaja ohjaa oppimistilannetta; Ohjaustilanteet sovitusti verkkoalustoilla	(x)	(x)	opiskelu, jossa opettaja ohjaa oppimistilannetta sovitussa tilassa/verkkoalustalla	(x)	(x)
Yhteisöllinen verkko-opiskelu	ryhmissä tapahtuva työskentely ja opiskelu	(x)	x	ryhmissä tapahtuva verkkotyöskentely ja -opiskelu	(x)	x

Yllä olevien kuvausten perusteella työryhmä määritteli, miten verkkotutkintoja ja monimuototutkintoja voidaan kuvata opiskelijoille siten, että he saavat käsityksen näiden tutkintojen erilaisista toteutustavoista. Vaikka tutkintojen toteutustavat saattavat erota

toisistaan myös korkeakoulujen sisällä, voidaan työryhmän suosituksia hyödyntää pohjana korkeakoulujen omille kuvauksille.

eAMK -hankkeen tavoitteena on turvata opiskelijoille sujuvat digitaaliset oppimispolut, joita voidaan tukea mahdollistamalla ammattikorkeakoulujen välistä ristiinopiskelua myös verkkotutkintoihin tähtäävässä opiskelussa. Siksi olisi tärkeää, että korkeakouluissa olisi yhteneväinen käsitys siitä, miten verkkotutkinto-opiskelua voidaan kuvata hakijalle.

Alla työryhmän suositukset verkko- ja monimuototutkintojen määrittelyyn niissä toteutuvan verkko-opiskelun kuvausten perusteella:

Verkkotutkinto:

Verkkotutkinto-nimikkeellä viitataan tutkintoon, joka suoritetaan verkossa. Verkkotutkinto voi sisältää reaaliaikaisia verkkotapaamisia, itsenäistä tai ryhmissä tapahtuvaa vuorovaikutteista verkkotyöskentelyä ja ohjattua opiskelua. Osa verkkotapaamisista voi olla aikaan sidottuja, muuten opiskelu on ajasta riippumatonta. Osa oppimistilanteiden ohjauksesta voi olla sovitulla verkkoalustoilla, muuten opiskelu on paikasta riippumatonta.

Monimuototutkinto:

Monimuototutkinto-nimikkeellä viitataan tutkintoon, jossa yhdistetään eri opiskelumuotoja. Monimuototutkinto voi sisältää aikaan ja paikkaan sidottua lähi- ja etäopetusta sekä itsenäistä tai ryhmissä tapahtuvaa ohjattua lähi- ja verkkotyöskentelyä ja opiskelua. Osa verkkotyöskentelystä voi olla reaaliaikaisia verkkotapaamisia ja työskentelyä sovitulla verkkoalustoilla.

Lopuksi

Verkko-opetukseen ja -opiskeluun liittyvistä käsitteistä tarvitaan keskustelua, koska korkeakoulujen verkko- ja monimuototutkintojen saralla on meneillään paljon muutoksia. Myös verkkopedagogiikan kehittyminen, uudet verkko-opiskeluun liittyvät tekniset ratkaisut ja verkko-opintojen määrän lisääntyminen vaikuttavat toteutustapoihin sekä verkko- että monimuototutkinnoissa. Hakijoiden ja opiskelijoiden kannalta on tärkeää selkeyttää käsitteitä ja antaa oikeaa tietoa opintojen toteutustavoista. eAMK -hankkeen kehittämä ammattikorkeakoulujen yhteinen CampusOnline -verkko-opintotarjonta voi osaltaan mahdollistaa jatkossa verkkotutkintoon tähtäävän ammattikorkeakoulujen välisen ristiinopiskelun verkossa.

Kiinnostuitko verkkotutkinnoista? Ota yhteyttä työryhmän koordinaattoriin Marjo.Joshi@turkuamk.fi ja kerro ajatuksistasi.

Teksti: Marjo Joshi, Turun AMK, Kati Mäenpää, OAMK, Outi Valkki, Haaga-Helia, Mirva Pilli-Sihvola, XAMK, Anna-Liisa Immonen, XAMK, Leena Mäkinen, HAMK, Pirjo Könni, Lapin AMK ja Tanja Rautiainen, Lapin AMK

Kuva: Design Zilliacus